

100449 - سوگند غَموس (دروغین) کفاره‌ای ندارد جز توبه‌ راستین

سوال

شنیده‌ام که سوگند غَموس، صاحبش را در آتش دوزخ غوطه‌ور می‌سازد و کفاره‌ای ندارد. آیا یعنی این گناه توبه‌ای ندارد؟ و آیا اگر توبه درست و صادقانه باشد الله همه گناهان را می‌بخشد؟

پاسخ مفصل

الحمدلله.

اولاً:

قسم غَموس یعنی سوگند دروغین و فاجرانه، مانند آن سوگندی که شخص به واسطه آن مال دیگری را برمی‌دارد و آن را غموس نامیده‌اند چون صاحبش را در گناه و سپس در دوزخ غوطه‌ور می‌سازد، چنانکه ابن اثیر در «النهاية» (۳/۷۲۴) می‌گوید.

ثانیا:

در «الموسوعة الفقهية» (۳۵/۴۱) آمده است:

«علما درباره وجوب کفاره در سوگند غموس اختلاف نظر دارند و بر دو قول هستند:

قول نخست: واجب نبودن کفاره در یمین غموس است و این رای جمهور فقهای حنفیه و مالکیه و حنابله است.

قول دوم: وجوب کفاره در یمین غموس است و این قول شافعیه است... و هر گروه ادله‌ای در تایید مذهب خود آورده‌اند.

نگاه: «بدائع الصنائع» (۳/۳)، «التاج والإکلیل» (۳/۲۶۶)، «کشاف القناع» (۶/۲۳۵).

در «فتاوی اللجنة الدائمة» (۲۳/۱۳۳) آمده است:

«سوگند غَموس از گناهان کبیره است و به سبب گناه بسیار بزرگش کفاره برای آن کافی نیست و برای همین بنا بر صحیح‌ترین اقوال علما، کفاره در آن واجب نیست و بلکه توبه و استغفار واجب است.»

و چه قائل به کفاره باشیم یا خیر، کفاره، گناه سوگند غموس را پاک نمی‌کند بلکه باید توبه نصح کند.

برای همین، شیخ الاسلام ابن تیمیه در «مجموع الفتاوی» (۳۴/۱۳۹) پس از نقل اختلاف درباره کفاره قسم غموس می‌گوید: «و بر این اتفاق دارند که گناهِش به مجرد کفاره از بین نمی‌رود».

ثالثاً:

سوگند غموس مانند دیگر گناهان با توبه صادقانه پاک می‌شود و هیچ گناهی نیست که توبه از آن پذیرفته نشود زیرا الله تعالی دروازه توبه را به روی هر گناهکاری گشوده و الله تعالی از هر کس که توبه کند توبه می‌پذیرد. الله عزوجل می‌فرماید:

قُلْ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِن رَّحْمَةِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ [سوره زمر: ۵۳]

(بگو ای بندگانی که [با گناه] بر خود زیاده‌روی کرده‌اید، از رحمت الله نومید نشوید، [زیرا] الله همه گناهان را می‌بخشد، همانا او بخشنده مهربان است).

ابن کثیر - رحمه الله - می‌گوید: «این آیه دعوتی است به همه گناهکاران - کافران و دیگران - به سوی توبه و انابت، و اخباری است مبنی بر اینکه الله همه گناهان را برای کسی که از آن توبه کند و بازگردد می‌بخشاید، هر چه باشد، و هر قدر بسیار باشد ولو همانند کف دریا... و آیاتی از این دست بسیار پرشمار است».

پاسخ شماره (46683) را ببینید که شامل تفصیل بیشتری است.